

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław TROCIUK

Warszawa, *23.11.2010r.*

RPO-652811-III/10/AN

00-090 Warszawa   Tel. centr. 22 55] 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 22 827 64 53

Pan
Jarosław Duda
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Pracy i Polityki
Społecznej

Wznowienie w sprawie Ministerstwa

Do Rzecznika Praw Obywatelskich od kilku miesięcy wpływają skargi, które dotyczą nabycia uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego przez osoby, które w ostatnich latach ukończyły studia wyższe przygotowujące ich do zawodu pracownika socjalnego.

Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 48, poz. 320) osoby, które przed dniem 1 stycznia 2008 r. ukończyły lub kontynuowały studia wyższe o specjalności praca socjalna na jednym z kierunków: pedagogika, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia lub nauki o rodzinie, po uzyskaniu dyplomu ukończenia tych studiów mogą wykonywać zawód pracownika socjalnego. Podstawowym celem wprowadzenia przejściowego przepisu art. 5 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej było zachowanie praw nabytych. W związku z tym należy stwierdzić, że na podstawie przepisu art. 49 ust. 1 poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 29 listopada 1990 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r., Nr 64, poz. 414, ze zm.) pracownikiem socjalnym mogła być osoba, która posiadała dyplom pracownika socjalnego, dyplom ukończenia studiów wyższych w wyższej szkole zawodowej o specjalności praca socjalna lub ukończyła studia wyższe na kierunkach: pedagogika, politologia i nauki społeczne, psychologia, socjologia. Powyższy przepis obowiązywał do dnia 1 maja 2004 roku, a więc do dnia wejścia w życie nowej ustawy o pomocy społecznej. Począwszy zatem od roku akademickiego 2004/2005, uczelnie zainteresowane kształceniem pracowników socjalnych zobligowane zostały do wprowadzenia samodzielnej specjalności praca socjalna na studiach licencjackich i magisterskich. Natomiast poszerzenie wykazu kierunków studiów wyższych o nowy kierunek praca socjalna w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 czerwca 2006 r. w sprawie nazw kierunków studiów (Dz. U. Nr 121, poz. 838)

pozwoлиło dopiero od roku akademickiego 2006/2007 na uruchomienie kształcenia pracowników socjalnych na kierunku praca socjalna, prowadzonego w ramach studiów wyższych I stopnia.

Dodać także należy, że rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2008 r. w sprawie specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego realizowanej w szkołach wyższych (Dz. U. Nr.27 poz.158), które weszło w życie z dniem 1 października 2008 r. określa wymagane umiejętności, wykaz przedmiotów, minimalny wymiar zajęć dydaktycznych oraz zakres i wymiar praktyk zawodowych dla specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego, realizowanej w szkołach wyższych. W okresie wcześniejszym standardy kształcenia na specjalności praca socjalna nie były określone. Skoro nie było powszechnie obowiązującej regulacji podstaw kształcenia w specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego, to uzasadnione były oczekiwania osób, które ukończyły w tym czasie studia w zakresie praca socjalna, że naberą uprawnienia do pracy w zawodzie pracownik socjalny. Zatem dopiero od 1 października 2008 r. można mówić o opracowaniu standardów kształcenia i przygotowaniu programów nauczania przez uczelnie zgodnie z wymogami prawa na kierunku „praca socjalna”. Przed tą datą trudno oceniać i negocjować realizowane przez uczelnie programy nauczania na specjalności praca socjalna.

Kształcenie pracowników socjalnych w ostatnich latach odbywało się więc na studiach dziennych i zaocznych, pierwszego i drugiego stopnia zarówno w szkołach publicznych jak i niepublicznych według autorskich planów i programów nauczania dla specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego wypracowanych w poszczególnych uczelniach.

Stan prawny obowiązujący w okresie przejściowym nie przystaje zatem do możliwości zdobycia wykształcenia pracownika socjalnego w szkołach wyższych publicznych i niepublicznych. Natomiast bardzo wąska i zawężająca interpretacja obowiązujących przepisów wydaje się aktualnie nieuprawniona. Świadczy o tym m.in. sprawa Pani M. S. (kopia korespondencji w załączeniu).

Dodać pragnę, że dotychczasowa korespondencja Rzecznika Praw Obywatelskich z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej (RPO-605084/08. RPO-585355/08, RPO-638516/09, RPO-606344/08. RPO-612320/09 RPO-612473/09 RPO-614877/09) ujawniła szereg przypadków, które ustawodawca pominął w trakcie nowelizowania przepisów. Dyskryminujące luki w przepisach, naruszające zasadę praw nabytych, wprowadzenie cenzusu czasowego w poszczególnych przepisach skutkowały pozbawieniem uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego osobom, które rozpoczęły studia licencjackie i magisterskie lub kontynuowały studia w przekonaniu, że naberą uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Świadczy u tym także ostatnia nowelizacja ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 lutego 2010 r. (Dz. U. Nr 40 poz. 229).

W ocenie Rzecznika konieczna jest zatem taka interpretacja przepisów w tym zakresie, która zapewni uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego wszystkim osobom, które w ostatnich latach podejmowały studia i kończyły studia w przekonaniu (były często o tym zapewniane przez władze uczelni), że nabędą uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego.

W przedstawionej sytuacji - na podstawie art. 16 ust 1 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) - uprzejmie proszę o zajęcie stanowiska w ww. sprawie.

Załącznik

Z poważaniem

